

Karáth Anita

Mindenki anyajegye

– Impressziók a zalaegerszegi Griff Bábszínház *Anyajegy*

című felnőtt bábelőadásáról

„Döböntem tapasztalom, hogy hiába vagyok a közepén az életemnek, hiába vagyok én a Mama, mégsem vagyok az a nagy és mindenható lény, akinek annak idején az éppen ennyi idős szüleimet láttam. Felnőtt vagyok, de nem vagyok eléggé erős.”

/Szabó T. Anna/

Sokunk örömeire ismét láthattunk felnőtteknek szóló bábelőadást a zalaegerszegi Griff Bábszínház színpadán. Ezúttal anyák napja közeledtével épp az anyaság témakörét sok oldalról bemutató előadás került bemutatásra. A színész-rendező, Valentyik Anna, IV. éves a Színművészeti Egyetem bábszínész szakán, e darabot – ami egyben vizsgamunkája is volt – saját maga állította össze, Szabó T. Anna írásai-ból. Így egy olyan intim és tabutémákat is érintő egyszemélyes kamara-előadás jött létre, ami a

születésről, halálról, abortuszról, anyákról, gyerekekről, férfiak és nők legőszintébb sorshelyzeteiről, érzelmeiről is vall. Az élet legapróbb és legfontosabb kérdései sejlének fel: akarok-e gyereket, adom-e hozzá a testem, lelkem, vagy inkább a karrieremet építem tovább? Mikor lesz teljes értékű a nő: gyerekkel vagy anélkül? Álmodozása a jövőről, saját magáról és új életteréről a születendő gyermekkel érzékletesen jelenik meg a színpad minimális berendezési tárgyain keresztül. Az ágy, mint központi szer-

vezőerő szerepel. Az ágy, ahol megálmodjuk a jövőt, ahol kipihenjük a mindennapok rohanását, az ágy, ahol szerelmeskedünk, születünk-szülünk-meghalunk. Szóval az ágy, mint a világ közepe, rendeződik át különféle berendezési tárgyakká, jelezve, hogy azoknak milyen szimbolikus is léte körülöttünk. Hol tükkörkeretté alakul át, láttatva magunkat és átalakuló létünket, hol az ünnep misztériumának jelölésére alakul át karácsonyfává, rajta meleg fényű karácsonyi égősorral. Ezzel a színpadi kreativitással azt érzékelteti a rendező, hogy egy nő élete is hasonlóan kreatívvá válhat a gyermekekkel közös mindennapokban. Bármilyen helyzetben kénytelenek vagyunk a legjobbat legrövidebb időn belül kitalálni, megvalósítani a hatékonyság érdekében. Az ágy szélére csíptethető két kis éjjeli lámpa férfi és nő jelképe a darabban. A színésznő hol összefordítja, hol összegabalyítja, néha meg távol teszi őket egymástól. Az sem mindegy, fel vannak-e kapcsolva, vagy „szünetelnek” éppen.

Szabó T. Anna szövegei olyan őszinteséggel vallanak az anyaság testi-lelki vetületeiről, ahogy csak ritkán merünk szembenézni saját anyaságunk bizonytalankodásaival, félelmeivel, vagy akár végletességeivel. Hogy rettegünk attól, hogy lestrapált, elhízott, megfásult házisárkányokká válunk időközben. Hogy a szülés nehézsége szorongással tölt el... nem könnyű az elválás sem akkor, sem később a kis jövevénytől. A színpadon sötét, majd egyre erősödő fény festi alá, ahogy talán a születendő gyermek érzékeli a külvilág egyre élesebb fényhatásait. A darabban stílusosan párnával stilizált baba megszületése után a lepedőből „lett” pólyába csomagolódik. A férfi-nő lámpácska egymás tekintetét fürkészi: a csoda közös, ám a továbbiakban is az anya monológja, az anya hangja dominál a darabban. Következnek az anyaság kevésbé romantikus momentumai: láthatjuk a felkúszott kilók, a lógó has miatti kínlódás pillanatait. Azt is, hogy mennyi türelem kell ahhoz, hogy minden rendben menjen az altatástól az oviba indulásig. Varázslatok, tréfák, mindennapi kis rafinériáink, hogy túléljük, netalántán megéljük a gyermekvállalás és -nevelés különféle korszakait. Pláne, amikor az élet és a halál szinte megválaszolhatatlan kérdéseire kell felelni. A cseperedő gyermek a színpadi darabban párnából végül arc nélküli, időtlen bábfigurává változva jelzi az idő múlását. Igazi lelki kérdéseket feszegetve fordul anyjához, majd arról faggatózik, hogyan lett az ő élete. És hogyan lett később a testvéré. Mert végül az anya túlnő saját önzésén. És az élet nagyobb úr lesz a saját testében és lelkében.

Szabó T. Anna szövegeiből kiváló dialógusokat és monológokat állított össze Valentyik Anna ahhoz,

hogy a befogadóban megszülessen a saját életét is eszébe juttató katarzisz. A darab során a néző újra-éli, értelmezi legbensőbb gondolatait, vagy életének külső történéseit. Valamennyien magunkra ismerünk az *Anyajegyben*, a darabban, ami eredetileg az Európai Szabadúszó Művészek Egyesületének előadásaként a győri Vaskakas Bábszínházban debütált.

